

Elogi de l'educació en el lleure

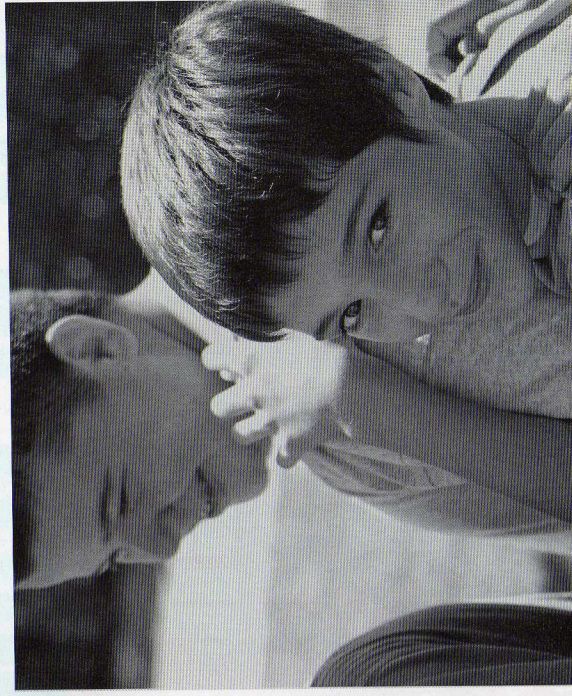
TONI GIMÉNEZ

Cantant, músic i compositor. Doctor en Pedagogia
www.tonigimenez.cat

«La veritable pàtria de l'ésser humà és la seva infància.»
(*Rainer Maria Rilke*)

L'educació en el lleure és, al meu entendre, l'últim veritable refugi de qui pretén educar de manera lliure, entès com a ajudar a créixer i a madurar. L'esplai esdevé:

- Oasi. Un espai enmig de la jungla anomenada societat, on infants, adolescents i joves poden trobar rumb envers la seva pròpia vida i sentit d'allò que és essencial.
- Exili. Un lloc on vas per convicció, però que també és una mena d'èxode, de fugida de la mediocritat.
- Pàtria. Un cau on et sents a gust i que esdevé punt de referència personal.
- Asil. Un refugi on et sents acollit i on pots aportar allò que tens com a propi.

1. Llentitud

- Per part del monitor/a: Fer adonar els infants i adolescents que la lentitud multiplica l'espai; per tant, el temps... per tant, la pròpia vida.
Fonamentació: A poc a poc es va lluny. Assaborint el camí, gaudint del procés. Sense capficar-se per arribar enlloc, perquè a l'únic lloc on hem d'arribar és a nosaltres mateixos.
- Algunes activitats: Preparar activitats amb objectius i execució de llarga durada; realitzar allò que fem habitualment (activitats, jocs, música) però incidint en el gaudi de fer-ho,

pel goig de fer-ho i no pas per obtenir res; mesurar la lentitud: parlar més lentament (per adonar-nos millor del matís de cada paraula), "expulsar el rellotge a fora el passadis" i deixar que l'estona flueixi; en algun moment, tancar els ulls i escoltar (no només sentir); repetir dues vegades la mateixa cançó i que la segona vegada sigui tancant els ulls, visualitzant el text del que diu la lletra; fer que els nostres moviments corporals i facials siguin més lents; agafar un proverbi i matisar-ne el contingut filosòfic.

L'educació en el lleure és, al meu entendre, l'últim veritable refugi de qui pretén educar de manera lliure

Per tot això, l'educació no formal pot cuidar certs aspectes educatius molt millor que l'educació formal, per exemple:

2. Tresors

- Per part del monitor/a: Cada persona és un tresor. Cal procurar extreure de cada infant allò que porta a dins com a únic i irrepetible.
- Fonamentació: Descobrir el tresor que s'amaga dins de cada persona: potencialitats i aptituds. Acceptar cada infant i adolescent tal com és i ajudar-lo a madurar, tot mostrant possibles camins a escollir que sempre són intransferibles i personals.

- Algunes activitats: Activitats que fomentin l'expressió verbal (invenció d'històries, teatre, còmic, etc.); fer una "mostra de tresors", a l'estil d'una mostra d'entitats, on cada persona mostra allò que domina i/o que li agrada. Segur que descobrirem molts tresors amagats, persones, i farem amistats per aficions compartides; realitzar activitats grupals en què es posin de relleu les aficions particulars.

3. Competir

- Per part del monitor/a: Fer adonar que competir només porta a la frustració personal. Només guanya un i perden tots els altres.
- Fonamentació: Per què arribar el primer? Per què voler ser el millor? Avancem ple-gats; tothom té coses positives a oferir. I si s'ha de competir que només sigui amb nosaltres mateixos. Som la nostra pròpia meta, el nostre propi llistó.
- Algunes activitats: Res de cursos (dibuix, poesia, etc.), fer jocs cooperatius (res de curses o jocs per guanyar i/o eliminar), no donar premis i si n'hi ha d'haver que tots en rebin un, perquè tothom té dret a ser feliç, arribi on arribi.

4. Límits

- Per part del monitor/a: Només els límits ens permeten educar perquè són els voralis del camí que anem construint pas a pas.
- Fonamentació: Els límits serveixen per saber què no podem fer, a partir d'on no podem passar perquè vulnerarem el respecte envers els altres. Respecte i llibertat són els dos primers límits.
- Algunes activitats: Mesurar el vocabulari (la paraula expressa sentiments i pensaments), limitar certes expressions facials i corporals (enteses com a llenguatge); pensar deu segons

abans de respondre (en especial, quan ens veiem agredits); solucionar qualsevol enfrontament per via diplomàtica (pensant que sou un diplomàtic de la Unesco).

5. Modes

- Per part del monitor/a: Fer adonar que la moda és una forma de manipulació per part d'algué que sempre en treu un benefici particular.
- Fonamentació: Qualsevol moda ens posa a tots en el mateix llistó, sense tenir-nos en compte com a persones úniques i ens obliga (o això pretén) que fem, comprem, diguem... el que algué, d'una manera molt ben pensada, vol que acabem fent, comprant o dient. Al darrere només hi ha un guany material d'aquest algué i no pas un bé per a la comunitat.

Algunes activitats:

- Desprendre'ns d'algun objecte que respongui a aquests aspectes de consum i manipulació; fer un llistat de modes que ens adonem que són inhumanes o que desconsidereu l'ésser humà; crear les antimodes: què puc fer per no estar a l'última moda i utilitzar les antimodes com a forma "antisistema"; quines modes desdriem que, en el fons i fent-les a la nostra mida, poden beneficiar-nos perquè els hem donat la volta del que pretenien.

6. Salut

- Per part del monitor/a: Fer adonar que la salut és un bé in substituïble i que quan et sentis bé, sa i vigorós ets molt més feliç, tot gaudint plenament de la vida. Si no hi ha salut és molt difícil ser plenament feliç.
  - Fonamentació: No podem separar salut de vida interior de la persona i felicitat. El cos físic mostra el nostre món emocional i mental. Tenir cura del cos, de la salut, sense modes ni fanatismes, és vetllar per la nostra integritat com a persones. Tant el que bevem i mengem com el que no volem menjar ni beure intervé directament en la nostra constitució biològica. Optar per una dieta sana, equilibrada, variada i fresca.
  - Algunes activitats: Fer exercici físic o activitat esportiva, no per competir ni per lluir músculs, sinó com a hàbit de vida (el que no s'utilitza es perd); fer llistats del que és sa de menjar i del que no; conèixer l'alimentació integral i biològica; potenciar els productes de comerç just. Buscar els oposats: alternatives a les "xuxes", "coles" biològiques, cervesa ecològica sense alcohol; begudes de cacau biològic; cap mena de droga!
- Que l'esplai ens ajudi a esdevenir ciutadans positius (sigui quina sigui l'edat) en bé de la comunitat, oferint el bo i millor de nosaltres mateixos. L'esplai: un cau on sentir-nos feliços i autònoms, tot polint el diamant en brut que som.

Foto: Xavier Anguera (Tàctica)